

1. YLEISIÄ OHJEITA

1.1 Oireet

Influenssa A (H1N1) -virus aiheuttaa samanlaisia oireita kuin muutkin influenssavirukset ja sitä ei voi luotettavasti diagnosoida vain oireiden perusteella. Yleisimpiä oireita ovat:

- **Äkillinen kuume, kurkkukipu, yskä ja nuha.**
- **Muita mahdollisia oireita ovat lihassärky, raajasärky, päänsärky, vilunväristykset ja väsymys.**
- **Oksentelu ja ripuli** eivät ole tavallisia influenssassa, mutta näitäkin oireita voi esiintyä.
- Lapsilla voi esiintyä **vatsakipua**.

1.2 Lieventämismuoto

Influenssa H1N1 (sikainfluenssa) varautumisessa siirryttiin 27.7.09 rajaamismuotoon (pyritään estämään viruksen leviäminen väestöön) lieventämismuotoon. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että alkuvaiheen erityisen suuret varotoimenpiteet ja ohjeistus keskussairaaloitasoisesta taudin määrittämisestä ja hoidosta poistuivat. Tauti myös poistettiin yleisvaarallisten tartuntatautiin luettelosta.

- **Hoidosta vastaa nyt terveyskeskus.**
- **Pääasiallisesti hoito tapahtuu kotona** kuten muissakin kausi-influenssoissa.
- Vain vaikeat tapaukset hoidetaan terveyskeskuksessa.
- Enää ei tautia myöskään varmisteta laboratoriotutkimuksella, vaan kaikki tyypilliset kuumepotilaat hoidetaan influenssapotilaina.
- Samoin ei ole enää merkitystä matkustamisella.
- Lähikontakteja ei jäljitetä eikä aseteta karanteeniin, koska näillä ei ole enää taudin leviämiseen estävää vaikutusta.
- Hoitoja lääkitys ovat myös maksullista kuten muissakin sairauksissa.

1.3 Tarttuminen

Virus tarttuu edelleen kuten muutkin influenssavirukset:

- **yskiessä ja aivastaessa tai**
- **hengitystie-eritteillä tahrautuneiden käsien välityksellä.**

Tartunnan saaneet ihmiset voivat tartuttaa virusta noin vuorokauden ennen oireiden ilmaantumista ja edelleen jopa 7 päivän ajan sairastumisen jälkeen. Oireinen henkilö on erityisen tartuttava muutaman ensimmäisen vuorokauden aikana.

Influenssa vaikuttaa nykytiedon mukaan olevan oireiltaan lähellä tavallista kausi-influenssaa. Tosin sen tarttuvuus on herkempi ja arvioidaan että lähes 30 % väestöstä saattaa sairastua, kun tavallisessa kausi-influenssassa sairastuvuus on vain 5 -10 %. Jälkitaudit eivät näyttäisi olevan sen yleisempiä

eikä vaarallisempia kuin tavallisessa influenssassaakaan ja vain 1 - 2 % tarvitsee sairaalahoitoa. Tyypillisiä jälkitauteja ovat lapsilla välikorvantulehdukset, keuhkoputkentulehdukset ja keuhkokuumeet. Aikuisilla perustaudit, kuten sydämen vajaatoiminta ja keuhkojen ongelmat saattavat pahentua ja varsinaisena jälkitautina on sitten keuhkokuume.

1.4 Hoito

Henkilöt, joiden oireet **ovat lieviä ja eivät kuulu riskiryhmiin, eivät pääsääntöisesti tarvitse sairaanhoitajan/lääkärin tekemää taudinmäärittäystä eivätkä lääkettä.** Heidän tautinsa paranee viikon kotilevolla ja oireen mukaisella lääkityksellä. Oireisena pysytellään kotona.

Kaikki muutkin influenssatapaukset pyritään **hoitamaan ensisijaisesti kotioloissa** ja kotisairaanhoitoa tehostetaan sen turvaamiseksi. Sairauden vuoksi ei muutenkaan aikaisemmin terveen tarvitse hakeutua terveyskeskukseen, koska lepo ja muu yleishoito ovat aikaisemmin terveellä normaali hoito. Tarvittaessa yhteys otetaan ensin puhelimitse terveyskeskuksen päivystykseen/päivystävään sairaanhoitajaan, joka arvioi tilanteen ja ohjaa jatkotutkimuksiin. Yön aikana toimii puhelinpäivystys. Koska influenssa ja sen jälkitaudit saattavat pahentaa muita pitkäaikaissairaita, näitä potilasryhmiä tutkitaan ja hoidetaan herkemmin kuin terveitä aikuisia.

Sairasloman vuoksi potilaita ei myöskään oteta lääkärint vastaanotolle, vaan päivystävät sairaanhoitajat ja työterveyshoitajat kirjoittavat tarvittavat sairaslomat. Tästä informoidaan työnantaja.

Kaikilla terveysasemilla influenssapotilaille järjestetään erilliset odotustilat, josta aiheutuu jonkin verran kulkujärjestelyjä.